

Ida Auken's 1. maj-tale

Taler

Ida Auken
Socialdemokrat og medlem af
Folketinget

Dato

1. maj 2025

Sted

Metronomen, Frederiksberg.

Omstændigheder

Tale holdt ved Socialdemokratiet på Frederiksbergs 1.maj morgenmøde på Metronomen, Frederiksberg.

1 Kære Socialdemokrater, kære kammerater

5

Glædelig 1.maj!

10

I år er det 80 året for befrielsen af Danmark. Og selvom i dag er 1.maj og ikke 5.maj, vil jeg alligevel tale om krig og fred – fordi det er så aktuelt igen.

15

Som barnebarn af to frihedskæmpere har jeg tænkt en del over krig. Og jeg har hele mit liv været glad for, at der ikke var krig i Danmark. Jeg har beundret dem, der stod op imod nazisterne. Og jeg har tænkt over, hvordan jeg selv ville have reageret. Ville jeg have haft modet til at være med i modstandsbevægelsen? Vi glemmer nogle gange, at frihedskæmperne og de allieredes soldater jo ikke anede, at de ville vinde til sidst – og faktisk så det jo meget sort ud de første år.

25

Ville jeg have støttet samarbejdsregeringens tilgang til at bevare orden og det

30 danske demokrati? Og hvornår ville nok have været nok? Hvor fandt
socialdemokraten Bodil Koch modet til at gå til den tyske befuldmægtigede for
Danmark, Werner Best, og protestere mod arrestationen af de danske jøder?

35

De overvejelser er kun blevet mere fremherskende de senere måneder. Har vi
den kampgejst i os? Og hvis vores forældre og bedsteforældre kunne gøre
modstand, kan vi så ikke også?

40

Men jeg må også tilstå, at jeg til tider har været underligt tiltrukket af de
oplevelser, der må have været i Danmark under besættelsen. Mon livet kunne
45 mærkes klarere, når det er truet? Mon fællesskabet blev stærkere på grund af den
ydre fjende? Mon smør eller grøntsager smagte af mere, når man kun sjældent
fik det? Hvordan mon det føltes at rive mørklægningsgardinerne ned? Mon
solen skinnede klarere på befrielsesdagen 5.maj? Hvordan mon friheden føltes,
når man havde været besat i fem år? Og var det lettere at være taknemmelig over
50 at være i live og over at have familie og venner omkring sig, når man i lang tid
havde frygtet at miste dem?

55

Vi taler meget om oprustning i disse år. Og desværre så havde vi i mange år den
forkerte opfattelse, at krigen ikke længere var en realitet i vores liv. Men siden
24. februar 2022 har vi fået en brat opvågning. Vi har måttet lære, at vi skal
kunne forsvare os selv. Og at vil man sikre freden, så må man være klar til krigen.

60

65 Men den militære oprustning kan ikke stå alene. Vi har også brug for åndelig
oprustning. Og her kan vores historie lære os meget. Jeg talte lige før, om

frihedskæmperne. Men hele arbejderbevægelsen, som vi fejrer i dag, kan virkelig også lære os meget om åndelig oprustning.

70

I år vil jeg gerne betone, at det er Arbejdernes internationale kampdag, vi fejrer. For hvis der er noget, vi har lært det seneste år, så er det, at vi har brug for at stå sammen med ligesindede, når vi står over for magter, der ønsker at sætte den stærkes ret igennem.

80

Når den amerikanske præsident vil overtage Grønland, så har vi brug for at stå sammen i Rigsfællesskabet. Og vi har brug for, at de andre europæiske lande står sammen med os.

85

Når Rusland invaderer vores naboland, Ukraine, så har de brug for, at vi står sammen med dem. Og så kæmper de ikke kun for deres egen frihed, men også for vores. For hvis Rusland får held med sin invasion i Ukraine, så får Putin endnu mere blod på tanden. Og så går han videre. Vi ved, at han allerede er i gang med at afsøge svagheder og muligheder i Moldova og Georgien. Vi ved fra de baltiske lande og tidligere sovjetiske områder, at de ikke føler sig trygge.

95

Vi kan se, at russerne er i gang i Arktis og i Østersøen. Vi kan konstatere, at vores kabler bliver skåret over af kinesiske skibe og vores havområder bliver besejlet af den russiske skyggeflåde med kæmpe tankskibe, der rask væk stikker 15 meter ned i vandet og kun har et tyndt skrog mellem millioner af liter råolie og vores sårbare havområder. Her må vi stå sammen og kæmpe internationalt med de andre Østersølande.

105

110 Og det gør vi. Danmark har sat sig i spidsen. Både for at sikre, at Ukraine får den økonomiske og militære hjælp, landet har brug for. For at lave et nyt samarbejde omkring Østersøen med alle de nordiske lande, de baltiske lande og med Polen. Det er international kamp.

115

Men allermest i disse måneder og år sætter jeg min lid til Europa. Kontinentet, hvor vestlige værdier opstod. Hvor demokrati, ligestilling, solidaritet,
120 retssikkerhed udviklede sig af og lagde grunden til vores samfund. I alt for mange år lod vi amerikanerne afgøre, hvad vestlig civilisation er. Vi lod deres kultur, teknologi og økonomi overtage vores egen måde at gøre tingene på. Det har bragt os i den situation, vi i dag står i.

125

Heldigvis tror jeg, at mange europæere har fået en ny erkendelse – samtidig på ret kort tid. Jeg fortalte jer sidste gang om Charlemagne-prisen, der gives til den
130 person, der har gjort mest for Europas enhed. Jeg tror stadig, Trump kan gøre sig fortjent til den.

135

Det sted, hvor Europa adskiller sig allermest fra USA, handler netop om det samme som arbejderens internationale kampdag. I Europa er vi ikke ligeglade med, hvordan mennesker i vores samfund har det. Vi er optaget af, at arbejderklassen, ja hele middelklassen, har det godt. Både den lavere
140 middelklasse og den højere. Vi vil ikke tillade en stor underklasse uden rettigheder og muligheder. Vi vil sikre ordentlige arbejdsforhold til alle mennesker. Ingen skal passe tre jobs og stadig ikke have råd til bleer og mad. I USA er der mennesker, der stadig har lerklinede gulve, fordi de ikke har råd til trægulve. Man tror jo knap sine egne ører, når man hører den slags. Det er alle

disse mennesker, der nu bliver ramt hårdest af Trumps tariffier.

150

Det er dem, der knap kan få tingene til at hænge sammen, der nu vil opleve, at varerne på hylderne i Walmart bliver 2-3 gange dyrere. Det er dem, der er i fare for at miste deres job, fordi den virksomhed, de arbejder på, ikke kan lave nye investeringer eller må lukke, når de ikke kan sælge deres varer til udlandet. Det er
155 dem, der arbejder i de amerikanske landdistrikter, der ikke længere kan sælge deres landbrugsvarer til udlandet.

160

Det er dem, der vil mærke allerhårdest, når fødevarerne bliver dyrere. Det er dem, der ikke kan få deres børn i skole og i uddannelse. Det er dem, der ikke har råd til en sundhedsforsikring. Det er dem, der bliver trådt hen over, når de ligger hjemløse på gaden i de superrige byer på den amerikanske øst- og vestkyst. Det
165 er dem, der sumper til i opioidmisbrug og opgivenesshed.

170 Sådan et samfund vil vi ikke have. DERFOR kæmper vi i dag for alles rettigheder. For at alle kan få et ordentligt job, man kan leve af. Men heller ingen skal tvinges til at arbejde, til de er nedslidte. Derfor har vi skabt Arne-pensionen, og derfor ønsker vi at lave et mere retfærdigt pensionssystem.

175

Det er en del af kampdagen, at vi passer på hinanden og i fællesskab sikrer et sundhedsvæsen med fri og lige adgang. Og derfor glæder det mig også i dag, at vi
180 har lavet et lønløft, der kan få sygeplejersker og jordemødre til at vende tilbage til sundhedsvæsenet. Et lønløft, der gør, at fængselsbetjentene ikke længere stopper i stor stil, fordi deres arbejde er for hårdt og for dårligt lønnet.

Derfor kæmper vi på arbejdernes internationale kampdag for, at også de generationer, der kommer efter os, kan leve gode liv. I går kom
190 klimafremskrivningen – her kan man se, at Danmark er godt på vej til at leve op til det meget ambitiøse klimamål, vi har set os. Og derfor kæmper vores danske kommissær i EU, Dan Jørgensen for, at vi får erstattet den russiske gas med vindmøller og solceller.

Vi i Europa skal ranke ryggen og rejse hovedet. Vores værdier er værd at kæmpe for. Vi er den skinnende by på bakken. Her passer vi på hinanden. Og her er der
200 ingen fribilletter. Hvis dette skal kunne lade sig gøre, må alle bidrage. Der er masser at kæmpe for – og vi kan godt. Præcis som vores forældre og bedsteforældre.

Rigtig god 1.maj!

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler.

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

1. maj-tale, Socialdemokratiet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/ida-aukens-1-maj-tale-2025>